

VIJF TIPS VOOR EEN MEDIAWIJZE KLAS!

TIP 2: GEEF EXPLICIETE INSTRUCTIE

Kinderen komen dagelijks in aanraking met media. Het stimuleren van mediawijsheid is nodig om daar bewust mee om te kunnen gaan. Maar naast het ontwikkelen van kennis en vaardigheden, is het belangrijk om kinderen meer controle te leren nemen op de invloed die media heeft op hun gevoelens, gedachtes en gedrag. Zo leer je kinderen om vanuit hun eigen kracht bewuste keuzes te maken in hun mediagedrag. Onze Digitalig adviseur Bas geeft in een vijftal artikelen tips voor een mediawijze klas. In dit tweede artikel gaan we in op het **bieden van expliciete instructie**.

De vloek van kennis

In de klas van meester Job zoeken leerlingen tijdens de lessen wereldoriëntatie veel informatie op het internet. "In deze lessen zijn leerlingen ook veel bezig met informatievaardigheden, omdat ze diverse internetbronnen gebruiken om aan informatie te komen", geeft meester Job aan. Tijdens een lesobservatie valt al snel op dat leerlingen op diverse manieren te werk gaan. Ook verschilt de definitie van een 'goede zoekvraag' of een 'betrouwbare bron' per leerling. Meester Job gaf regelmatig tips tijdens het online zoeken en verwerken van informatie, maar hij gaf vooraf geen expliciete instructie.

Ook bij doelen digitale geletterdheid is het belangrijk om expliciet instructie aan te bieden. Bijvoorbeeld instructie waarbij leerlingen leren wat een goede zoekvraag is en in stappen aangeleerd krijgen hoe zij omgaan met zoekmachines. Leerkrachten krijgen vaak te maken met de 'vloek van kennis'; we denken dat de ander dezelfde kennis heeft over voor ons bekende begrippen, waardoor we als leerkracht onderschatten hoe moeilijk nieuwe leerstof soms is voor leerlingen.

De REGIE-uitgangspunten van Digitalig: Expliciete instructie

Om digitaal geletterd te worden, is een combinatie van kennis en verschillende vaardigheden nodig (SLO, 2022). Zo is basiskennis over ICT, internet en technologie cruciaal om leerlingen bewust te maken van de werking van de digitale wereld en om überhaupt tot digitaal handelen te komen. Maar ook kennis over de stappen die je kunt nemen om betrouwbare informatie op internet te vinden of kennis over de werking van reclames helpt bij het stimuleren van bewust en kritisch digitaal gedrag. Het is een misvatting om te denken dat jongeren vanzelf leren hoe ze met technologie om moeten gaan (Kennisset, 2021). Om deze kennis en vaardigheden bij leerlingen te ontwikkelen, is stapsgewijze instructie en begeleiding - ook wel expliciete instructie - vanuit de leerkracht nodig. Verschillende onderzoekers onderschrijven het belang van instructie voor digitale geletterdheid. De instructie van leerkrachten moet aansluiten bij de kennis die leerlingen al hebben opgedaan binnen de digitale wereld en is gericht op het kennen en kunnen van de leerlingen, met als doel om hun kennis over de digitale wereld te vergroten.

ONZE WETENSCHAPPELIJK ONDERBOUWDE REGIE-UITGANGSPUNTEN

Praktische tips voor de dag van morgen:

- Bedenk, voordat je een les digitale geletterdheid geeft (of met leerlingen in gesprek gaat over digitale geletterdheid), of leerlingen in je klas alle begrippen en vaardigheden beheersen die in jouw les of gesprek aan bod komen. Weten leerlingen wat een mediaboodschap is? Kennen zij de stappen om tot een goede zoekstrategie te komen? Zo nee, geef dan expliciete instructie.
- Stel veel controle van begrip vragen om te controleren of dat leerlingen de lesstof begrijpen. Laat iedereen hier over nadenken (alleen of samen) en geef een willekeurige beurt om het antwoord te checken.
- Ontwerp een les met expliciete instructie bij moeilijke begrippen of nog aan te leren vaardigheden. De twee voorbeelden hieronder kunnen je helpen om te bepalen waar je instructie op gaat geven en hoe je een les mediawijsheid ontwerpt met expliciete instructie.

Bekijk hier een EDI-les mediawijsheid

Meer weten?

Wil je meer weten over digitale geletterdheid of de expliciete directe instructie (EDI)? Neem dan contact op met één van onze Digitalig adviseurs en informeer of Edux jou of jouw team kan ondersteunen.

Bas van den Brand

Adviseur

06 – 29 67 01 49

b.vandenbrand@edux.nl

Literatuurlijst

Kennisnet. (2021). Handboek digitale geletterdheid 2021-2022. Geraadpleegd op 30 november 2022, van <https://www.kennisnet.nl/app/uploads/kennisnet/digitale-geletterdheid/Documenten/Kennisnet-Handboek-digitale-geletterdheid-2021-2022.pdf>

SLO. (2022). Over digitale geletterdheid. Geraadpleegd op 30 november 2022, van <https://www.slo.nl/sectoren/po/digitale-geletterdheid-po/digitale-geletterdheid-po/digitale-geletterdheid/>